

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИБІРКОВИХ МЕТОДІВ В АУДИТІ

Анотація. Теоретично обґрунтовано доцільність застосування вибіркового методу в аудиті, визначено переваги та недоліки аудиторської вибірки.

Аннотация. Теоретически обоснована целесообразность применения выборочных методов в аудите, определены преимущества и недостатки аудиторской выборки.

Annotation. The expediency of the use of sampling techniques in auditing is theoretically substantiated, the strengths and weaknesses of audit sampling are defined.

Ключові слова: вибіркові методи, аудиторська вибірка, випадковий відбір, систематичний відбір, відбір груп.

Проведення перевірок великих економічних суб'єктів, що мають значну кількість господарських операцій, суцільним методом практично неможливо й економічно недоцільно. У такій ситуації застосування вибіркового методу досліджень є цілком виправданим і актуальним, оскільки потрібно в обмежений термін виконати великий обсяг роботи.

Дослідженню питань застосування вибіркового методу в аудиті присвячені праці вітчизняних і зарубіжних вчених. Особливу увагу питанням застосування вибіркового методу в аудиті приділяли такі вітчизняні науковці: Білуха М. Т., Васильєва Н. Є., Дорош Н. І., Загородній А. Г., Кудрицький Б. В., Кулаковська Л. П., Малькова Т. Н., Овчарик Р. Ю., Піча Ю. В., Пилипенко І. І., Редько О. Ю. Слід відмітити також внесок російських вчених: Андреева В. Д., Бичкової С. М., Данілевського Ю. О., Соколова Я. В., Суйца В. П., Шеремета А. Д. Проблеми аудиторської вибірки розкриті в працях відомих американських і британських економістів – Аренса Е. А. й Лоббека Дж. К., М. Еддоуса й Р. Стенс-Філда, Р. Доджа.

Мета дослідження – обґрунтування доцільності застосування вибіркового методу в аудиті, визначення переваг та недоліків аудиторської вибірки.

Аудиторська перевірка є процесом збору достатніх та відповідних доказів для того, щоб аудитор зміг сформулювати свою незалежну думку. У процесі перевірки аудитор використовує різноманітні методи, такі, як: суцільний, аналітичний, комбінований, вибіркового. При проведенні аудиторських перевірок аудитор найчастіше використовує вибіркового методи аудиту для скорочення обсягу робіт та зменшення їх вартості. Існують різноманітні вибіркового методи. Згідно з МСА основними вибіркового методами є: випадковий відбір, систематичний відбір, відбір монетарних елементів, відбір наздогад [1]. Одним із видів вибіркового методу є аудиторська вибірка.

Міжнародний стандарт аудиту № 530 "Аудиторська вибірка" визначає поняття "аудиторська вибірка як використання аудиторських процедур до менш як 100 % елементів у межах генеральної сукупності, яка стосується аудиту, так що всі елементи вибірки мають шанс бути відібраними з метою надання аудитору обґрунтування, на основі якого формується висновки за всією генеральною сукупністю" [1].

Мултанівська Т. В., Воїнова Т. С. та Вороніна О. О. [2] обґрунтовують необхідність вибіркового методу тим, що вони дозволяють виконати аудит у обмеженні договором терміни, зменшити його трудомісткість, забезпечити високу якість аудиту при меншій кількості процедур. І водночас, це є перевагами вибіркового методу. Недоліком є те, що завжди існує певний ризик через ймовірність висловлення думки, яка буде відрізнятись від думки, висловленої на основі вивчення всієї генеральної сукупності.

На думку Бабич А. А. [3], використання вибіркового методу в аудиторській перевірці є необхідним та дозволяє спланувати її так, щоб максимально ефективно використовувати відведений робочий час.

Російські вчені Геткова Л. М., Скородумов В. А., Чепник Н. А. [4], порівнюючи вибіркового методи з суцільними, визначають такі їх переваги:

1) можливість проводити експертизу звітності в короткий період, не зменшуючи при цьому якість аудиторської перевірки;

2) скорочення часу перевірки, надання аудитору можливості зупинитись на більш точних та надійних даних;

3) економія робочого часу на кожній ділянці дає змогу аудитору зосередитися на більш вагомим та нетрадиційних сферах у бізнесі клієнта;

4) дозволяє зменшити вартість і затрати часу на технічні сторони аудиторської перевірки.

Найважливішою перевагою вибіркового методу є зменшення вартості і затрат часу на технічні сторони аудиторської перевірки. Використовуючи у практиці вибіркового методи, аудитор спирається на досвід та інтуїцію. Вибіркові методи мають більше переваг, ніж недоліків, тому їх доцільно використовувати в процесі аудиту. Проте, зважаючи на особливості кожної аудиторської перевірки, необхідно керуватися професійним судженням аудитора, спираючись на МСА.

Застосування вибіркового перевірки дає змогу аудитору значно зменшити обсяг роботи, а отже, час і вартість аудиторської перевірки, й тим самим підвищити конкурентоспроможність аудиторської фірми. Але при цьому аудитор має бути максимально впевнений у тому, що його висновки, зроблені за результатами вибіркового обстеження,

відповідають реальному фінансовому становищу економічного суб'єкта, який перевіряється, і можуть бути використані ним для оцінки достовірності всієї фінансової звітності підприємства.

Наук. керівн. Воїнова Т. С.

Література: 1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року. Частина 1 ; пер. з англ. : Ольховікова О. Л., Селезньов О. В., Зеніна О. О. та ін. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторський посібник України, 2010. – 842 с. 2. Мултанівська Т. В. Аудит : навчальний посібник / Т. В. Мултанівська, Т. С. Воїнова, О. О. Вороніна. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 336 с. 3. Бабич А. А. Необходимость и методология выборочного наблюдения в аудите [Електронний ресурс] / А. А. Бабич. – Режим доступа : <http://www.ncstu.ru>. 4. Гетокова Л. М. Аудит и сопутствующие услуги : учебное пособие / Л. М. Гетокова, В. А. Скородумов, Н. А. Чепник. – СПб. : Изд. СПбГУЭФ, 2010. – 208 с. 5. Проскуріна Н. М. Теоретичні засади обґрунтування вибіркового методу в аудиті [Електронний ресурс] / Н. М. Проскуріна. – Режим доступа : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu-/Ekon/2011_34/statti/6_3.htm. 6. Шафоростов А. Аудиторская выборка по МСА 530: что, как и сколько / А. Шафоростов // Аудитор України. – 2011. – № 11. – С. 10–15.